

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Adevăruri triste.

Ni s'a dat din nou trista ocaziune de a vedea descrise stările vieții noastre publice și private în cele mai întunecose colori, și acesta nu din partea vre-unui român, serb ori slovac persecutat pentru credințele sale politice și pentru activitatea sa publică întru validitatea acelor credințe, ori cuprins de îngrijiri pentru viitorul poporului seu apăsător, ci din partea alor doi oratori de frunte ai parlamentului magiar, cari n'au atâtea motive de a se plânge pentru viitorul poporului lor atât de mult favorizat de sorte, câte am avea noi cei îngrijați de soarta poporului nostru în viitoriu.

Dar când vedem pe acești doi bărbați de stat magiari cum se plâng asupra stărilor publice și private, și când îi vedem cum se tânguesc pentru stările decădute în cari se află țera noastră de altcum binecuvântată de Dumnezeu, câte cele necesare pentru susținerea vieții, nu putem rămâne nesimțitori nici noi; nu putem rămâne indiferenți cu atât mai vartos, căci avem mai multe motive decât ei de a ne plânge; avem mai multe necazuri, purtăm mai multe sarcini, contribuim mai mult decât ei în proporție cu foloșele ce avem din aceste jertfe de avere și sânge aduse pe altariul patriei.

Contele Apponyi Albert și Ugron Gábor au rostit fie-care câte o cuvântare în ședințele din urmă ale parlamentului magiar, în cari fie care arată la stările triste și desolate în cari se află țera tocmai în prejma serbărilor millenare, tocmai atunci, când națiunea magiară ar trebui să se prezente înaintea străinătății cu tot ce are mai bun, mai frumos mai și nobil.

Dar în loc de a se putea prezenta cu așa ceva, se prezintă cu scandaluri interne, cu decădere morală pe toate terrenele, în parlament, în municipii, la orașe, în comune, la alegeri, în justiție, cu un cuvânt pretutindenea și întru toate.

Ambii însă aruncă toate învinuirile

numai în spatele guvernului și nu voiesc a lua nimic și pe spatele lor.

Nu numai guvernul e de vină pentru stările decădute în cari se află țera în ziua de astăzi, ci putem afirma, că în cea mai mare parte însuși opoziția magiară e de vină, carea a împins pe guvern la cel mai cras șovinism de rasă, cu deosebire atunci, când a fost vorba despre lucruri din cari și noi naționalitățile nemagiare am fi putut avea folos.

Se miră opoziția pentru stările misere de azi ale țării?

N'are ce să mira, căci ea a alimentat mai mult în guvern păcatul de care și așa era stăpânit, șovinismul de rasă în defavorul mării majorități a popoarelor nemagiare din această țară.

Incurajat cineva la un păcat, anevoe se oprește să nu-și permită și alt păcat, numai ca să nu fie lipsit de plăcerile neertate ce i-le oferă.

A încurajat guvernul la nedreptăți față de popoarele nemagiare, nu să mire dacă acesta la rëndul seu îi răsplătesce cu abuzuri și ilegalități la alegeri, numai ca să se potoa rămâne și mai departe la guvern.

Un păcat aduce cu sine alt păcat, dacă nu i-se pune pedecă și nu este destul de combătut, și încă la timp.

Acosta e cauza, și că Ungaria începe a fi ignorată din partea străinătății și încă tocmai atunci, când se pregătește a-și serba existența sa de o mie de ani.

Cel ce edifică pe năsip ori pe ruinele altora, nici odată nu va edifica un edificiu trainic, de durată lungă și solidă, ci un edificiu, pompos și frumos potoa la vedere, dar care la cea mai mică suflare de vânt, ori subminat de apă, se clătină și se prăbușește, înmormântând sub el pe toți cei ce l'au edificat, ori locuiesc în el.

Intocmai așa stăm și cu statul unitar național magiar.

Magiarii vrău, ca pe ruinele noastre a naționalităților nemagiare să-și edifice statul lor unitar național magiar, și nu vrău să creadă, că mormântul nostru va fi și mormântul lor; nu

vrău să vadă, că mórtea noastră va fi și mórtea lor.

Aceste idei ar fi trebuit să le desvólte între altele în vorbirile lor cei doi oratori în parlamentul magiar.

Dar conduși de interese egoistice de rasă n'au făcut acosta, ba nici alușune n'au făcut la relele, ce vin asupra țării din această politică nefastă nu numai pentru noi, ci pentru întreaga țera.

Și destul de rău au lucrat, când n'au reflectat și la aceste împrejurări.

Revista politică.

„Neues Pester Journal“ de Marți publică sub titlul „Un discurs fulminant al lui Sturdza (Eine Brandrede Sturza's) următoarele șire de tot interesante:

„Ni-să scrie din București cu datul de 22 l. c. despre un discurs, ținut în parlament de prim-ministrul român Sturdza, discurs retăcut de telegraful oficios, necredut de provocător, de dușman magiarilor și de anti-semit:

În decursul discuției asupra proiectului de lege pentru învățământul primar, în ședința camerei din 21 l. c. s'a simțit ministrul-presedinte Sturdza îndemnat a face o declarație, care a provocat chiar consternare în toate cercurile politice. Lucrurile s'au petrecut în chipul următor:

Mai mulți deputați liberali, între cari și dl Costinescu, director la banca națională și unul dintre cei mai inteligenți bărbați ai partidului guvernamental, făcuseră propunerea, ca să se ștergă acea dispoziție a proiectului de lege pentru învățământul primar, care deobligă pe copii de părinți israiliți la plătimea unei tale scolare. (Învățământul public în România e gratuit. Red. „Tel. Rom.“) Acosta tacsă scolară a fost votată de cameră în anul 1893, deși ministrii de atunci Carp și Take Ionescu au protestat contra ei și au declarat, că o astfel de dispoziție de șicanare contrădice spiritului legii și e potrivită, ca să îngreuneze procesul de

asimilare al Ovreurilor din România. Propunerea dlor Constinescu și consoții acestuia avea tot prospectul să străbata, când se ridică dl Sturdza, să convinge printr'o privire la logea diplomaților, că nu e nici un membru din corpul diplomatic de față, să urcă la tribună, de unde țină un discurs, din care cităm următoarele pasaje în traducere fidelă:

„Aceia, cari se ridică contra articolului I, vorbesc ca și când noi am fi un stat puternic, ca Anglia sau Franca. Unii dintre ei se par, că caută un mijloc, ca să ușureze streinilor, aceora, cari nu se pot asimila, immigrarea în țera noastră. Pretutindenea în Ungaria Români sunt asupriți și noi voim, să ne micșorăm puterea noastră. D-văstră voiți, să produceți în țera convingerea, că religia mosaică este superioară celei creștine, că rassa ovreiască e cea alasă și nu cea română în stat. Voiți D-Văstră Domnii mei, ca să ajungem noi în situația scerbosă (schmachvoll) a unui stat vecin, pe care l cunosceti și în care guvernul este reprezentat pe banca ministerială printr'un ovreu? O astfel de batjocură asupra României mă umple de spaimă! De aceea Vă rog, lăsați pe filosofi la filosofia lor teoretică și lăsați-ne pe noi, să fim domni la noi în țera.”

Asupra membrilor parlamentului au avut aceste cuvinte mai întâi efectul, că ele resping amendamentul la legea învățământului primar; totdeodată însă a eșit la ivelă tocmai între cei mai de frunte partizani ai guvernului un sentiment de cea mai mare consternare. Allusiuni antisemite și anti-magiare s'au mai făcut deja dela tribună parlamentară și de alți ministrii liberali, însă nici unul n'a îndrăsnit, precum a făcut dl Sturdza, să arunce astfel de ofense asupra unei națiuni, unui stat, cu care România stă în relațiuni de vecinătate prietenească. Chiar și opoziția conservatoare, la care s'ar putea înțelege, ca să se ivască un sentiment de bucurie pentru paguba, pește care a dat dl Sturdza cu discursul amintit, este cuprinsă de amărăciune și îngrijire profundă, căci deși ómeni

FOIȚA.

Scola potoa și trebuie să ajute.

„Din se face după nóptea cea mai întunecată și timpul sosese, atunci și cele mai întârziate fructe se coc.”

Până mai în anii trecuți nici un țeran din satul „Porumbeni“ nu a cercetat școla de agricultură, nici unul nu a fost membru al societății agricole, ba reuniuni agricole erau lucruri necunoscute. Unelte mai bune și mașini nu erau în folosință, de mijloce pentru îmbunătățirea nutrețului și de gunoiul artificial nu se pomenea. De când a început însă învățătoria ambulantă a veni în acosta comună s'au făcut mai multe îmbunătățiri. În érna trecută au cercetat mai mulți ficiori din acosta comună cursul de érnă de agricultură, și atât acești ficiori cât și părinții lor și-au făcut o bună judecată despre acosta instituțiune, ba ei îndemnau și pe alți prieteni de a cerceta aceste cursuri. Ce retăcirii preocupă pe țeran instruirea tinerilor în aceste cursuri și cât de puțin se vorbește des-

pre scopul acestor școle, se potoa vedea din conversațiunea următoare:

„Mi-s'a dat ocaziune a merge împreună cu un țeran până la stațiunea unei căi ferate. Țeranul avé cu sine pe un băiat al lui în etate de vre o 11—12 ani, pe care voia să-l ducă în oraș la gimnasiu, ca să facă din el — după-cum mi-a povestit — un popă sau un funcționar la stat. Țeranul vorbia cu mine ca cu un om necunoscut, eu însă am aflat din vorbele lui că el nu scia cât să cere în ziua de astăzi dela un părinte pentru un fiu, din care voiesc să facă un funcționar de stat sau un preot, el nu avé idee cât costă studiul în ziua de astăzi. Eu i-am povestit unele întâmplări din viața mea și i-am observat:

Instrucțiunea în gimnasiu până la isprăvire cere 8—9 ani de școlă. Acest timp de studiu costă multe parale și tinerul trebuie să aibă multă răbdare și atragere. Lipsese una din două sau amândouă atunci nefericitul, să nu ție pârtilul, de student să întórce érași la țera. Ce a câștigat atunci tinerul acesta pentru viitorul lui? A socoti și a scrie mai bine decât cât a învățat la școla din sat nu scie, și puținele cuvinte latinesci, cari le-a învățat nu are unde le folosi. El a

pierdut cei mai scumpi ani ai școlei populare în care ar fi putut învăța atât cât i-ar fi fost de ajuns pentru viața de agricultor. Pentru viitorul și chemarea unui țeran gimnasiul folosește atât cât nimic și tot același folos îl aduc școlele reale și seminarul. Un alt desavantagiu se nasce pentru fii de țeran și de acolo că ei vin prea târziu (bêtrâni) și cu puține cunoștințe la asemenea școle și sunt primiți numai în clasele cele mai inferioare. Ei vin atunci în atingere cu conșcolari, cari sunt cu mult mai tineri, cari nu se gândesc la altceva decât la lecție (carte). Spiritul celor dintâi fiind matur nu mai face pentru școlele inferioare și adese-ori școlari de categoria lor să înămolească și nu mai pot continua.

Afară de aceste tinerul studios să desvâșă de muncă, el este neespert, nerăbdător și neîndestulit. Viața de școlar, să nu ție student, nu-i mai iese din cap. El vrea acum să facă pe studentul, pe domnul, și se rușinează a se întórce la meșteșugul părintelui seu. Înaintea țeranilor și lucrătorilor îi place să se prezinte ca un domn mare, cu toate că nu are ideie de cele ce a putut apuca în școlă, ba la plug, cósă sau secere se arată mai neîndemânatec decât un croitor sau pan-

tofar, așa că în scurt timp ajunge de risul lucrătorilor, cari îi pun numele de „plugar latinesc sau plugariul cu mangete”.

În timpul acesta am ajuns la stațiune Trenul încă sosi îndată și noi ne-am urcat împreună în un cupeu spre a continua cu discuțiunea.

Companionul meu îmi ție: „Eu aş lăsa băiatul să studieze barem atâta ca să aibă dreptul de voluntariat, adecă să facă numai un an la miliție”.

Eu i-am răspuns: Pentru așa ceva nu aş duce eu pe viitorul agricultor la o școlă unde să se înstrăineze de chemarea lui, unde să fie smuls cu puterea din pământul, pe care a crescut și unde să nu fie pregătit pentru viitorul lui de agricultor. Însă și în privința timpului și cheltuelilor pentru dobândirea dreptului de voluntariat nu să câștigă nimic. Tinerul trebuie să stea 4 și mai mulți ani la școlă, pentru a câștiga unul sau doi ani de miliție. Cheltuelile la școlă sunt cu mult mai mari decât cheltuelile pentru trei ani de miliție, afară de acea anul de voluntariat încă costă mai mult decât cei trei ani regulamentari de miliție”.

Țeranul mi-a dat dreptate. Mi-a observat numai, că totuși e cam critic lucru că

de partid, însă conservatorii sunt totuși în linia întâi patrioți, și răul, care-l pot cășuna cuvintele ministrului, nu lovesce pe liberali, ci interesele și viața țerei.

Am tradus fidel din diarul „Neues Pester Journal“. Publicăm această scire sub toată rezerva și fără nici un comentariu, până ce nu ne vom convinge dintr'un isvor mai sigur despre autenticitatea ei.

* * *

În ședința camerei magiare din 27 I. trecută a ținut contele Apponyi un discurs interesant din mai multe puncte de vedere. Șeful opoziției a ținut între altele: „Că situațiunea esternă a Ungariei este după părerea sa mai nefavorabilă ca până acum; că Ungurii și-au mâncat aceea influință din Orient și că n'au folosit situațiunea sigură, care a creat-o tripla alianță. Cât de slabă este situațiunea esternă a Ungariei o dovedește atitudinea rușinătoare a Sârbiei față cu invitarea la esposiție. Prin aceea a suferit prestigiul Ungariei o mare catastrofă și vorbitorul întrăbă pe prim-ministrul dacă Sârbia nu-și va schimba atitudinea sa, i se va da acestei un răspuns corăspunzător? Trecând la cestiunile interne vorbitorul atrage atențiunea ascultătorilor asupra încărcării populației, care încărcare singură a fost în stare să stabilizească echilibrul. Deși în Ungaria situațiunea economică nu e favorabilă, deși în Austria se scoboră darea de pământ totuși, se cere din partea Austriei ridicarea cuotei unguresci. În ce privește țaria de caracter națiunea dă îndărăt și solidaritatea ei politică e mai sdruncinată ca oricând. Causa este, de sine se înțelege, sistemul politic urmărit de 20 de ani de zile. *Politica e plină de ficțiuni*; oamenii vreau să exprime statificarea Ungariei în armată, însă fac Ungaria incapabilă de a guverna. Noi avem o armată teritorială, dar nu e provădută cu trupe tehnice; independența economică există numai în teorie; noi nu facem nici o politică națională, ci numai o politică de naționalități; noi n'avem guvern parlamentar, ci un parlament guvernamental și tocmai din toate aceste motive sistemul actual nu se poate susține cu mijloacele loiale, ci numai prin suprimarea libertății în alegeri și prin aceasta se întâmplă, că ies în relief interese individuale și locale Apponyi n'are încredere în guvern. — Toate câte le-a spus contele Apponyi sunt foarte adevărate și un frumos present pentru mult lăudata sârbătoare millenară. Nouă ne e

témă numa de un lucru: Că unule Apponyi în opoziție și altul va fi Apponyi la guvern. Ungurul e ungur și *selten kommt etwas besseres nach!* — Noi se ne încredem în puterile noastre proprii și în ajutorul lui Dău, care de sigur va trimite timpuri mai bune și pentru mult cercatul nostru popor!

* * *

† După „Budapesti Hirlap“, s'a exprimat prim-ministrul Sârbiei către un colaborator al diariului amintit despre respingerea invitării la milleniu, în chipul următor: Cu toată agitațiunea jurnalistică Sârbul iubese pe adevăratul Magiar, Magiarul pe Sârb și, precum e convins Novakovici, prietinia intimă a ambelor elemente este numai o cestiie de timp scurt. Nu un sentiment de dușmănie contra Ungariei a înduplecat guvernul actual, să avizeze pe ambasadorul din Viena Simici și pe consulul general din Budapesta Barlovacz, să nu ia parte la festivitățile millenare. Guvernul sârbesc a trebuit s'o facă această, pentru că i-a fost dictată de sentimentul propriu național, pentru că el nu poate suferi, că se se poarte pe strade în Budapesta acele embleme, cari dela Karageorgovici încôce până la totala eliberare a Sârbiei au fost emblemele Sârbiei. Ungaria se stergă din program aceste embleme sârbesci și Sârbia va lua bucuros parte la milleniu în mod oficios. Ce ar dăce Ungurii, adaugă Novakovici, dacă cu ocazia unei sârbări în Constantinopol, Ungaria ar figura ca o provincie cucerită? Ar lua Ungaria parte la o astfel de serbare? Prim-ministrul Novakovici a accentuat, că Regele Alecsandru aprôbă procedura guvernului sârbesc.

Va să dăcă, prin milleniu Ungurii în loc, se-și câștige admirațiunea și simpatiile statelor vecine, și-au aprins foc în pâr: numărul dușmanilor lor tot crește pe dă ce merge. Înainte.

* * *

Cu privire la audiența, care a avut-o Drul Lueger cu împăratul foile antisemite publică următorul comunicat: Imperatul cu considerare la aceea, că Dr. Carol Lueger nu poate fi întărit de astă dată ca primar, a apelat la loialitatea sa și a dat expresiune, că așteptă, ca Lueger, de a cărui talent eminent, de a cărui credință în împărat și patrie e convins, în interesul reîntôrcerei grabnice a relațiilor normale în administrarea autonomă a Vienei va abdice de bunăvoie la alegerea de primar, care a cădut asupra lui. Lueger a răspuns, că el mulțămesc pentru grațioasă primire, că el stă de astă dată față în față cu o dorință directă a împăratului său, și

că, ca patriot și cetățen loial, îi încumbă datorința, care de sine se înțelege, să considere în această dorință prea înaltă pentru sine o poruncă.

Ca candidat pentru postul de primar se dăce, că e în linia întâi consilierul comunal Strobach, unul dintre cei mai adicăi aderenți ai lui Lueger. Unii dintre consilieri sunt pentru profesorul universitar, Dr. Iosif Schlesinger; ér alții vorbesc și despre Dr. Kupka, un avocat, pe care însă Lueger nu vrea să-l aibă, pentru-că i-e témă, că Kupka nu se va învoi la timp, să fie dat la o parte.

Alegerea de primar se va face în zilele dintăi a lunii lui Maiu.

Situațiunea cestiiei de primar din Viena în tot cazul aruncă o lumină foarte palidă asupra Austriei. Nu mai începe nici o îndoială, că împăratul nu vrea să întărească „de astă dată“ pe Lueger ca primar numai și numai, pentru-că nu le-ar conveni Ungurilor să aibă pe Dr. Lueger ca primar la milleniu. — De sigur însă, că primariul, care se va alege în Maiu, va fi numai un primar provisoriu. După milleniu acest primar va demisiona; consiliul comunal va realege tot pe harnicul bărbat Dr. Lueger, și atunci adică „de altă dată“ nu „de astă dată“ împăratul se va îndura, a-l întări.

Să sperăm, că așa va fi!!

* * *

În Francia continuă crisa ministerială. Sarrien a declarat, că el nu poate primi asupra sa formarea noului cabinet. Să vorbesc, că va fi însărcinat dep. Meline. Nu se scie încă, dacă acestuia îi va succede.

Sinodul diecesan aradan.

Ședința a IV-a, s'a ținut la 3/15 Aprilie a. c. la 10 ore a. m. sub presiul ordinariu.

Punându-se la ordinea zilei alegerea celor trei jurisconșulți pe lângă delegațiune, se aleg domni: Nicolau Zigre, Emanuil Ungurén și Dr. Nicolau Oncu. Tot odată prin o telegramă se comunică și sinodului din Caransebeș conșulul referitoriu la cestiunea această.

Se continuă apoi referada comisiunei financiare.

Tôte rațiociniile prezentate se iau la cunoscință.

Urmăză comisiunea bisericească.

Cetindu-se raportul senatului bisericesc al consistoriului din Arad, sinodul la propunerea comisiunei îl ia spre scire exprimându-și recunoscința față de marimioșii donatori și sprijinitori ai bisericeii noastre.

După această cetindu-se raportul senatului bisericesc al consistoriului din Oradea-mare, sinodul îl ia la cunoscință și pe acesta, îndrumă însă consistoriul concernent a procede cu mai mare energie la încassarea restanțelor fondului preotesc; tot odată se îndrumă și senatul bisericesc din Arad ca și din partea sa să raporteze despre încassarea restanțelor la acest fond.

Ședința a V-a, s'a ținut la 3/15 Aprilie a. c. 5 ore p. m. sub presiul ordinariu.

După cetirea și autenticarea protocolului din ședința premergătoare, deputatul Nicolau Zigre face următoarea propunere:

Având în vedere, că după Art. de lege IX din 1868 referitoriu la înarticularia metropoliei române, jurisdicțiunea ierarhiei române se estinde asupra tuturor românilor ortodocși, cari se află pe teritoriul limitat în Art. de lege „Ungaria și Transilvania“ și având în vedere, ca arondarea teritorială, a dieceselor sufragane din metropolie nu învôlvă întregul teritoriu limitat în lege, ér biserica are să urmărească credincioșii sei preotindenea până unde îi este admisă ju-

risdicțiunea după lege, propun: Consistoriul aradan se fie însărcinat a face un plan de arondare pentru diecesa noastră, care se cuprindă întreg teritoriul limitat în articolul de lege și respective pe toți românii ortodocși aflați pe acel teritoriu, astfel ca fie-care credincios al bisericeii noastre din teritoriul metropoliei să aparțină unei dintre diecese și se fie înregistrat în cutare parohie.

Propunerea această sinodul o transpune consistoriului din Arad spre studiere cu însărcinarea, ca la procsimul sinod să prezenteze un plan în privința această, érá măsurile ce se vor lua în meritul cauzei, să se facă în conșlegere cu consistoriul din Caransebeș.

Comisiunea bisericească raportază asupra propunerii Consistoriului din Arad în meritul înființării de fonduri scolare în fie-care parohie.

În consonanță cu propunerea comisiunei, sinodul decide în principiu: a se înființa încă în decursul anului curent în fie-care parohie din diecesă un fond cu asemenea menițiune; pentru augmentarea acestui fond, sinodul permite a) a se separa din averea disponibilă a com. bis. a patra parte ca basă de înființare; b) în fie-care an a se face colecte, resp. îngrijiri pentru augmentare prin donațiuni, legate etc. c) consistoriul să prezenteze un special proiect de regulament pentru administrarea acestor fonduri, la procsima sesiune sinodală; d) până la regularea definitivă a acestui fond, venitele lui să se adaugă la capital.

La propunerea deputatului Nic. Zigre, sinodul propunerea însăși o transpune ambelor consistore spre studiere ca apoi la anul viitoriu să se prezenteze sinodului.

Ședința a VI-a, s'a ținut Vineri în 4/16 Aprilie a. c. la 10 ore a. m. tot sub presiul ordinariu.

La ordinea zilei a fost referada comisiunii verificătoare asupra alegerii unui deputat mirean, a cărui alegere se nimicesce.

A urmat apoi referada comisiunei episcopesci asupra raportului senatului episcopesc din Oradea-mare, care se ia la cunoscință.

Deputatul Emanuil Ungurén având în vedere, că sinodul eparchial trebuie să aibă cunoscință despre aceea, că banii diecesei în ce soi de avere sunt investiți, câți bani sunt în fie-care soi și care cum se rentază, respective care soi de avere este mai rentabilă; având mai departe în vedere, că o evidență de această natură nu ne-a prezentat cu socoțile lor nici consistoriul din Arad, nici cel Oradea-mare; având mai departe în vedere, că casele din an în an scad în valoare prin usare și prin vechimea lor, și că din socoțile consistorielor nu se vede a se fi îngrijit de un fel de amortisare a deteriorării caselor, face următoarele două propuneri:

A. Atât consistoriul din Arad, cât și cel din Oradea-mare să prezente pe viitoriu la fie-care sinod dimpreună cu socoțile lor și un conspect despre toate ramurile de avere, în care e investit capitalul sau averea diecesană, érá în acest conspect să se facă evident:

a) Cât capital e investit în fie-care ram de avere, adică cât costă fie-care pământ sau casă, cât costă efectele și ce felu de efecte, câți bani sunt depuși la institutie de bani, eventual câți în alte soiuri de avere;

b) Acel soi de avere respective pământ, case, efecte etc. cât venit brut aduce anualmente? Cât sunt spesele și cât venitul curat al fie-cărui soi de avere, în fine câte procente aduce capitalul investit la fie-care soi de avere?

B. Propune înființarea unui fond de amortisare pentru fie-care casă, la acest, respective la aceste fonduri să se adaugă în tot anul din venitul respectivei case un procent al capitalului investit în aceea casă. Acest fond e ne-

tinerii să elibereză din serviciu militar cu etatea de 23—24 ani. Înainte de satisfacerea serviciului militar nici nu au putut să-și câștige experiența necesară și după eliberarea din miliție nu vrău să mai învețe nimic, ci caută să se însore și să fie pentru ei. Atari agricultori trebuie să devină înțelepți adeseori din pățania lor proprie, în scôla cea scumpă a experienței.

Eu i-am explicat: „că oameni tineri și sănătoși (sdraveni) pot să între la miliție pe trei ani de bună voie, și înainte de etatea recerută, și atunci ei vor fi eliberați din serviciu deja atunci, când au să între semenii lor. Prin așa ceva îi se dă puțință tinerului, a mai umbla în lume și aș mai aduna experiențe practice. Ba ar fi bine ca țeranii să adopteze obiceiul helvețienilor, unde țeranii de frunte își schimbă copii între sine pentru un timp ore-care, spre ai perfecționa în trebile economice, prin așa ceva tineri ar avea cea mai bună și cea mai eficientă ocaziune de aș aduna cunoscințe practice. Chiar și prin aceea că tinerul ar intra în serviciu la o curte bună unde să poarte o agronomie de Dómne-ajută, ar puté învăța multe lucruri bune. Atât pentru plugariul sêrac cât și pentru cel bogat și chiar pentru mesteșgar este atât de necesar, ca el să éșă în lume să se convingă, că și în alte

părți sunt oameni, dela cari ar putea să învețe ceva. Durere însă, că băiatul de țeran nu vrea să scie de așa ceva, ci el tot cu asta 'ți pășesc înainte: „că așa ne am pomenit de când e lumea“; și nu se mișcă de lângă vatra părintescă, până nu rămâne ca moștenitor în locul tatălui său“.

Cu aceste vorbe am ajuns la stațiunea călei ferate Porumbeni, și fiind-că astăzi era tocmai târg de săptămână în Porumbeni, să urcară la noi în vagon o mulțime de cunoscători de ai mei din Porumbeni. După-ce ne am dat binețe unii la alții a înțeles și companionul meu cu cine a vorbit până acuma, și dăse: „Întâlnirea mea cu Dta 'mi este foarte bine venită. Eu deja de mai multe ori mă am socotit, că ar fi mai bine ca să dau băiatul în o scôla de agricultură și să fac din el un plugar harnic. Fiindcă, nu sciam sigur ce să învață în o scôla de agricultură, și că ore se potrivește pentru un fiu de țeran ca să frecventeze așa o scôla, eram totdeauna la îndoială. Țeranii încă dă multe: Cercetarea unei atari scôle costă mult, fără de a aduce folósele corespunzătoare; ba tinerii eșiți din scôla această nu prea se arată destul de harnici în viața practică“.

(Va urma.)

atacabil, să administreze în cont separat, era venitul fondului să adauge la capital.

Ambele propuneri se transpun consistoriilor spre studiere și opinie.

Nicolae Zigre, raportorul comisiei organizatorice, raportează asupra propunerii cu quota de ajutorare, trimisă din partea guvernului.

Sinodul acceptă părerea comisiei: raportul presidial se ia la cunoștință, se constată corectitatea procedurii urmate în cauză din partea consistoriului; avertissează totodată consistoriul să urmeze și mai departe în conformitate cu reprezentarea sa din 2 Febr. 1895 Nr. 5290/1894 și cu concluderile congresului național bisericesc Nr. 75/1895 Prot. și respinge orice ingerință.

Același raportor așterne opiniunea comisiei organizatorice asupra proiectului de statute pentru fondul preoțesc — se transpune ambelor consistorii spre întregire și completare.

Statutele fondului de pensii ale profesorilor și funcționarilor consistoriali diecesani se primesc în general cât și în special, cu puține neesențiale modificări, — până la §-ul 15.

(Va urma.)

Din sinodul diecesei Caransebeșului.

Continuăm de astădată cu extrasele din desbaterile petrecute în sinodul diecesei noastre caransebeșene.

Sinodul s'a deschis în Duminică Tomii cu celebrarea santei liturgii împreună cu invocarea Duhului sânt, după care a urmat părăsirea pentru în Domnul fericii: arhiepiscopul și metropolitul Andrei baron de Șaguna, episcopul Ioan Popasu, mecenatul Emanuel Gozdu, binefăcătorii Dimitrie Hațegan, Dimitrie Peța, Dimitrie Miculescu, Costa Tismăniariu, Elisaveta și Ioan Peța.

Ședințele s'au ținut în sala comunității de avere.

Prima ședință s'a ținut în 31 Martie (11 Aprilie) 1896.

După rostirea cuvântării de deschidere, publicată și în foia noastră Nr. 38 din a. c., și după constituirea biroului și a diferitelor comisii, prezidiul ordinarii prezintă câteva credenționale și diferite rapoarte generale și speciale precum și alte esbibe, cari toate se predau comisunilor conconerente spre studiere și raportare.

Cu acestea ședința I. s'a terminat.

Ședința a II-a s'a ținut în 1/13 Aprilie a. c. la 10 ore a. m.

Presidiul prezintă mai multe cereri de diferit cuprins precum și alte acte, cari toate se predau diferitelor comisii spre studiere și raportare.

Deputatul Ilie Curescu face propunerea, ca din considerarea înmulțirii agendelor, pe cari un singur factor nu le poate rezolva: esactorul diecesan se fie însărcinat exclusiv numai cu împlinirea agendelor sale de esactor, prin urmare procuristul tipografiei și librăriei să nu aibă nici un amestec cu agendele esactoratului.

Se predă comisunilor financiare.

La ordinea zilei urmăzează raportul senatului bisericesc, care la propunerea comisiei bisericesci se ia la cunoștință, totodată se însărcinează consistoriul diecesan, ca în viitoriu să arete numărul acelor căsătorii, cari s'au încheiat la oficiant stării civile, din partea credincioșilor, dar n'au primit binecuvântarea bisericeii.

Tot acea comisiune prin referențul seu raportează asupra unei cereri pentru desdaunare pentru pierderi de venit protopresbiterale și asupra alor trei alegeri de deputați sinodali. Cerearea se încuviințează și o alegere se nimicesce.

La raportul comisiei financiare sinodul îndumă consistoriul a stăruie cu totă energia într'acolo, ca raționi-

nile preste tet felul de averi bisericesci din toate comunele să fie subținute la timp spre aprobare.

Același raportor referă asupra conspectului despre restanțele în conveniunea episcopescă și în spesele deputatilor sinodali și congresuali cu finea anului 1895, și sinodul îndrumă consistoriul a desvolta cea mai mare energie într'incasarea lor, nu cumva urcându-se preste măsură să devină incassabile.

Raționciunile fondurilor diecesane se aprobă încuviințându-se supraerogațiunile efectuate.

De-asemena se primesc preliminarul diecesan pro 1897 cu venit de 33.842 fl. 20 cr. și spese de 33.841 fl. 57 cr.

Ședința a III-a, s'a ținut la 2/14 Aprilie a. c., 10 ore a. m.

După prezentarea unor esbibe, se trece la ordinea zilei.

Referențul comisiei bisericesci, raportează asupra pastoraliei și instrucțiunii episcopesci din incidentul introducerii noulor legi politice bisericesci, carea se ia la cunoștință cu mulțumită și se alătură la protocol. Totodată se însărcinează consistoriul ca să facă procsimul sinod propunere în privința desdaunării protopresbiterilor pentru pierderile cauzate prin stergerea ședulelor protopresbiterale.

Referențul la ameliorarea dotațiunei preoțesci intenționată din partea guvernului în scopul căreia acela a și asigurat pro 1895 7500 fl., sinodul ia la cunoștință raportul consistorial așteptând, că și în viitoriu va susține principiul autonomiei noastre bisericesci.

Referențul la arondarea cercurilor electorale pentru congresul național bisericesc, sinodul primesc propunerea comisunilor speciale și astfel enunță:

Deși sinodul ține la principiul fundamental, cumcă conclusele congresuale nu pot forma obiect de pertracare în sinodele eparchiale și aceea au să fie executate necondiționat prin consistoriile conconerente, totuși în cazul de față escepțional:

a) în considerarea nelinistei și îngrijirii ce a produs concludul de sub întrebare în ținutul fostului confiniu militar;

b) în considerarea, că prin amânarea executării amintitului conclud nu se vatămă nici un interes bisericesc mai momentos:

Sinodul crede a-și împlini o datorință când îndrumă consistoriul diecesan de a se adresa către P. V. Consistoriu metropolitan printr'o reprezentare cu rugarea, ca P. V. același se binevoască a înainta măritului congres procsim obiectul arondării cercurilor electorale spre o nouă judecare, ținând până atunci în suspens executarea amintitului conclud.

La desbaterea asupra raportului senatului școlar, în cauza înființării de biblioteci parochiale în fie-care comună bisericească, sinodul predă consistoriului cauza spre studiere și raportare la procsimul sinod elaborând până atunci și un proiect în această materie.

Referențul la conferențele învățătorești sinodul primesc propunerea consistoriului în sensul căreia aceea se reactivă astfel, că consistoriul împarte de timpuriu învățătorilor și comisarilor școlari instrucțiunea din materia carea vine a se propune în conferență. După aceea la timpul și locul destinat se adună învățătorii din fie-care protopresbiterat și comisariul propune în modul usitat materia destinată. Pentru aceste conferențe atât învățătorii cât și comisarii își primesc pașalele puse spre acest scop în bugetele comunelor bisericesci.

Ședința a IV-a s'a ținut la 2 Aprilie a. c. la 4 ore p. m.

Raportul delegațiunii congresuale în privința despărțirii comunelor micste, se predă comisunilor speciale.

Purcedându-se la alegerea unui asesor onorariu în senatul epitropesc, se alege Spiridon Șandru.

Referențul la raportul consistorial în privința înființării curs al IV-lea și al școlii de aplicație la institutul pedagogic, sinodul decide:

De astădată se înființează numai clasa a IV-a de pedagogie, ér cu privire la școlă de aplicație se urmăzează în modul de până aci.

Deore-ce însă cu deschiderea clasei a patra se înmulțesc și orele de prelegere ale profesorilor, așa consistoriul diecesan va îngriji ca obiectele, care după propunerea corpului profesoral era să le propună învățătorul dela școlă de aplicație, să fie propuse de alți indiviți cualificați.

Modalitățile transitorii se concred consistoriului diecesan.

La propunerea comisunilor petiționare mai multe cereri se transpun consistoriului spre competență afaceri.

Referențul la propunerea deputatului Ilie Curescu privitoare la agendele esactorului, sinodul o transpune consistoriului, ca în cauza acesta să facă propunere procsimul sinod și încât ar afla de lipsă, pe lângă dispunerea esactorului să aplice și până atunci un individ de specialitate pentru conducerea afacerilor tipografiei și librăriei diecesane.

Filiata din Lugos a librăriei diecesane se închide.

Alte cestiuni de importanță mai generală în această ședință nu s'au pertractat.

Ședința a V-a s'a ținut la 3/15 Aprilie a. c. la 10 ore a. m.

Obiect mai de însemnătate în ședința aceasta a fost raportul comisiei speciale referențiu la rapoartele delegațiunii congresuale pentru despărțirea comunelor micste de ierarhia sərbescă, și propunerea consistoriului privitoare la întregirea salariilor învățătorilor, cari toate se iau la cunoștință, transpunându-se consistoriului spre urgentă afaceri.

Fiind agendele sesiunii actuale terminate, ședințele s'au încheiat.

La vorbirea de încheiere rostită de P. S. Sa dl episcop diecesan, Nicolau Popea, a răspuns deputatul Atanasu Cimponeriu.

Din parlamentul magiar.

Ședința dela 27 Aprilie 1896.

Ședința aceasta a fost una dintre cele mai importante ședințe ale parlamentului magiar. Nu pentru-că s'ar fi votat nisece legi de mare însemnătate pentru viața noastră publică de stat, nici, că s'ar fi făcut nisece enunțări mai importante pentru acțiunile parlamentului în viitoriu, ci pentru-că cel mai marcat orator al opozițiunei a desers într'un mod foarte obiectiv, calm și resolut starea în care se află patria noastră în relațiunile ei politice atât înlăuntru cât și înafară. Din vorbirea contelui Apponyi, care a făcut această descriere, se vede, că nici chiar magiarii nu sunt mulțumiți în sufletul lor cu stările de ađi din patria noastră.

Vom reproduce din această vorbire și noi pasagele mai marcante, ca se vadă și cetitorii noștri cum descrie stările din patrie acest orator de frunte al partidei naționale din parlamentul magiar.

La ordinea zilei este discuțiunea asupra apropiatiunei.

Înainte de a se trece la această discuțiune deputatul Ugron Gábor, revelă un nou scandal al protopretorului dela Ciongrad, Mátéfy Lajos, carele atacase pe furiș deputatul Sima Ferencz. Acela infuriat pentru critica aspră, ce Ugron îi făcuse în parlament pentru acest atac, îi adresă lui Ugron o epistolă subscrisă de doi martori, foarte vătămătoare, prin care îi aduce la cunoștință, că așteptă regularea afacerii în decurs de trei zile.

Ugron cetesce scrisoarea în estensiunea ei și cere a se transpune comisunilor de imunitate pentru rezolvare urgentă.

Se primesce.

După acest incident neplăcut Hegedűs Sándor recomandă legea bugetară spre primire.

Urmăzează contele Apponyi Albert, carele precum am anticipat mai sus, face o aspră critică politicei guvernului, arătând la stările rele în cari se află Ungaria în urma acestei politice nefaste.

Înainte de a intra în medias res, constată că discuțiunea asupra apropiatiunii este și cestiune de încredere față de guvern, deci înainte de a primi ori respinge această apropiatiune, nu poate să nu arete în liniamente generale situațiunea politică, în care se află țera în urma politicei acestui guvern.

Că situațiunea țerii este gravă și în multe privințe îngrijitoare, opiniunile nu diferă. Ori cât ar fi însă de grea această situațiune, națiunea are încă destulă putere pentru de a o ușura; și o va și face aceasta opunându-se cu tărie tuturor pericolelor ce o amenință.

După această introducere, trece apoi la tema sa, începând cu descrierea situațiunei provenită din politica esternă și constată, că situațiunea politică esternă este foarte nefavorabilă, cu deosebire statul și-a pierdut în orient ori ce influință politică, ceea ce se vede mai clar din refuzul Sêrbiei de a participa oficial la sêrbările millenare.

Dar nici starea afacerilor interne ale patriei nu e mai favorabilă. S'a făcut mult pentru ameliorarea stărilor financiare, și s'au abținut rezultate însemnate, dar ne-am și eshauriat cu totul, astfel, încât am ajuns la un stadiu, din care în timp de necesitate mare, nu șcim cum am da mai departe pentru de a ne scote din încurcătură. Am ajuns acolo, că bogății se îmbogățesc și mai tare, ér sêracii, cu deosebire singuratici, sărăcesc din ce în ce și mai tare.

Acestea în privința stărilor politice și materiale.

Pe terenul intelectual încă s'au făcut progrese însemnate, dar am decăzut foarte mult pe terenul moral. Caracter, putere de consolidare nu-i. Guvernul nu cu voința poporului, ci contra voinței acestuia vre să fie puternic.

Acosta e și cauza, că nu se pot unifica, adevă nu pot forma din fiecare membru al națiunei politice magiare fără deosebire de limbă aceea formă de unitate morală, carea singură ar produce încheierea națiunei magiare unitare. (Adevă nu pot face magiari din toate națiunile nemagiare din patrie Red).

Nici nu se face politică națională magiară, ci numai politică de naționalitate magiară. Dovadă că naționalitățile nemagiare încă nu sunt absorbite în elementul magiar de rasă. Putere atractivă numai o adevărată politică națională magiară poate ave asupra naționalităților, ca să se absorbă în rasa magiară, basată pe dreptate, filantropie și onorabilitate.

Aci zace răul în sistemul actual de guvernare. El nu face politică națională magiară basată pe aceste principii morale, de aceea nici nu produce rezultate în favorul magiarismului, și astfel și la putere numai cu restringerea libertății de alegere și cu promovarea intereselor locale și personale se poate susține.

Pot ocupa fotoliile ministeriale cei mai geniali bărbați de stat, căci stările actuale funeste nu se vor îndrepta până când nu se va schimba sistemul actual de guvernare corupt.

Acestea sunt în liniamente generale ideile ce le-a desvoltat contele Apponyi în vorbirea sa.

Tot în sensul acesta se exprimă și Pécsy Tamás.

După pauză ia cuvântul Szacsay Sándor, carele nu votează bugetul din cauză, că sub actualul guvern nu vede progres pe nici un felu de teren al vieții publice, ci pretutindenea numai decădînță și regres. Ca rezultat al dualismului arată cum direcțiunea mercantilă în viața economică a apropiat interesele vitate ale țerii, agronomia. Apoi, tot din cauza dualismului a decăzut și vada națiunei (magiare Red).

Guvernarea încă este o artă, și nu meserie, ăce Szacsay, și „nu este păcat și pericol mai mare, decât a voi să conduci pe alții fără să aibi capacitatea, spre așa ceva“ citează după contele Székényi István, și la noi tocmai acosta se întâmplă.

Văradă nu votăză budgetul uni guvern, cu a cărui abuzuri parlamentul la desbaterile unui budget a fost silit să se ocupe 93 de ore.

Nr. 1980.

Cerculariul

P. S. S. episcopului Ioan Mețian, dela Arad, esmis din incidentul serbărilor millenare.

Prea onoraților protopresbiteri și onorată preoțime din eparhia Aradului.

În decursul acestui an împlinindu-se o mie de ani, dela întemeierea statului nostru ungar, din considerare la acest moment însemnat, în istoria iubitei noastre patrii, Înalțul guvern al țării, cu prea grațiosul consens al Maiestății Sale gloriosului nostru Împărat și Rege, a aflat de bine, a dispune serbarea acestui mileniu, în mod solemn.

Cel mai însemnat moment al acestei rari serbări, are să fie mulțămita noastră către prea bunul Dumnezeu, pentru-că pe lângă toate vicisitudinile câte au obvenit, în restimpul cel îndelungat de o mie de ani, ne-a conservat și scutit iubita noastră patrie comună, Ungaria, și ne-a ocrotit și pe noi, dimpreună cu celelalte surori popora conlocuitoare, sub scutul său cel puternic.

Întru împlinirea acestei datorințe patriotice, la care suntem provocați și de Escelenția Sa dl ministru reg. ung. de cult și învățământ, poftim pe onorata noastră preoțime, că în Dumineca din 28 Aprilie a. c. c. v. (10 Maiu a. c. c. lind. nou), pe lângă îndatinatul serviciu divin, să țină și docsologia de mulțămită, înălțând rugăciuni la ceriu, și implorând conservarea, și prosperarea și mai departe, a iubitei noastre patrii comune, precum și conservarea ocrotirea și prosperarea noastră dimpreună cu a tuturor celorlalte surori popora conlocuitoare, în pace, dragoste și bună înțelegere; ér Maiestății Sale gloriosului nostru Împărat și Rege Francisc Iosif I. cerându-i dela atotputernicul Dumnezeu, îndelungată și fericită domnire, întru fericirea și a numeroselor sale popora, având a se cânta și imnul poporal pentru Monarch, sub decursul împărțirii anaferei.

La acea serbare să se invite și dirigătorii civile din loc, precum și învățătorii cu scolarii.

După terminarea serviciului divin preoții slujitori se arete și poporului însemnătatea serbării, într-o vorbire acomodată; ér după încheierea actului bisericesc de serbare, învățătorii cu

elevii se se reîntorcă la scola, care va fi a se înfrumseța în mod corăspunătoriu, în ziua premergătoare, când nu se vor ține prelegeri, pentru-ca și învățătorii într-o vorbire potrivită, se arete elevilor însemnătatea serbării.

În fine întru eternizarea acestei serbări, învățătorii cu elevii, vor planta și o sémă de pomi roditori în grădina scôlei.

Convinși, că onorata preoțime își va împlini și acesta datorință în mod corăspunătoriu, cu binecuvântare arhierescă, am rămas

Arad, în 12/24 Aprilie 1896.

Al vostru tuturor

de binevoitoriu:

Ioan Mețianu m. p.,
episcopul Aradului.

Noutăți.

Substituta M. S. reginei la festivitățile millenare în cele mai multe casuri va fi cumnata Sa, principesa Maria Teresia.

★ **Dómna Bánffy la milleniu.** Damele magiare din cercurile mai înalte aristocratice s'au scandalizat teribil în urma scirei pozitive sosite din Viena, că adevă dómna ministrului president a fost invitată după toate formalitățile la festivitățile, ce se vor aranja din incidentul milleniului la curtea regală. Causa acestei consternațiuni este împrejurarea, că dómna Bánffy nu e nici decât aristocrată de origine, ci din contră, e forte democrată. Se svonesc, că din cauza acesta mai mulți vor demonstra, prin abținere dela festivitățile dela curte.

★ **Șvabi patrioți.** Un exemplu de patriotism model au sêvșit locuitorii șvabi din comuna Glogovac, comit. Aradului. Pentru-ca se eternizeze momentul inaugurării milleniului vor schimba numele comunei după cele cinci coline din apropiere, adevă din Glogovac va fi „Öthalom“. Pași de lipsă sau făcut la ministrul de interne.

Dacă șvabilor le este dat a mai trăi încă o mie de ani și dacă ei vor înțelege când-va, că ce va se dîcă conștiință națională, atunci actul acesta de patriotism fals va fi epocal, căci se va dîce: Punctul culminant în decadința noastră națională a fost acela, când din comuna Glogovac au făcut strămoșii noștri Öthalom.

★ **O cofetărie nouă** a deschis eri domnul Iuliu Boda în Piața-mare Nr. 13. Domnul Boda s'a perfecționat în decurs de mai mulți ani în cele mai principale cofetării din capitală și din alte orașe mari din patrie; astfel ne simțim îndemnați a-l recomanda cu totă căldura publicului, pentru ori-ce ce atinge această bransă.

Atentat asupra unui fiziolgăbiron.

În una din nopțile trecute s'a făcut un atentat cu pietri asupra ferestrelor fiziolgăbireului din comuna Miava. Se dă cu socotela, că atentatorul a fost învățătorul slovac de acolo *Vulisek*, dimpreună cu alți soți ai lui. Fiziolgăbireului, care dormea tocmai în odaia, a cărei ferestri au fost stricate, nu i-s'a întâmplat nimic. Causa atentatului este împregiurarea, că fiziolgăbireul din cestiu a pedepsit pe mai mulți locuitori slovaci pentru purtarea tricoulului lor național, și a făcut arătare contra lui *Vulisek*, pentru că acesta a vorbit nefavorabil despre milleniu.

★ **Un soldat rabi.** Într-o casarmă din Palermo s'a întâmplat un cas îngrozitoriu. Un soldat de rând, cu numele *Fagioli*, a înebunit sub decursul exercițiului și în furia sa a început a trage foc asupra oficerilor săi. Soldatul furios numai după ce a fost împușcat de camaradii săi, și astfel vulnerat de mörte, a putut fi desarmat.

★ **Sistemisarea dotațiunei rabinilor.** Ministrul de culte *Wlassics* în 23 a curente sub Nr. 22,701 a trimis biroului de stat israilit următorul ordin:

„Voind să me ocup cu ridicarea până a 800 fl. a dotațiunei preoților confesiunilor recepte, provoc pe on. birou, ca pe basa datelor autentice, ce i stau la dispoziție să-mi subșternă în decurs de 8 zile un conspect tabelaric despre toate acele rabinat, a căror dotațiune nu ajunge suma de 800 floreni pe lângă corecta notificare a sumei ce mai lip sesce“.

Convocare.

Despărțământul Făgăraș al „reuniunei învățătorilor români greco-orient. din districtul XI Făgăraș“ al archidiecesei transilvane își va ținea a doua adunare generală din est-an Duminecă în 19 Maiu a. c. v. în *Sămbăta superioară*, la care adunare sunt poftiți

a participa toți membrii, precum și alți binevoitori ai acestei corporațiuni. Învățătorilor membrii, li-se compete 1 fl. diurn și pausal de călătorie corespunderiului.

Programa:

Ante meridiene.

1. La 7 ore asistarea în corpore la serviciul divin și părăstasul pentru decedații membrii ai reuniunei.

2. Cuvânt de deschidere și incassarea tacselor dela membrii.

3. Asistarea în corpore la esamenul scôlei de acolo.

Post-meridiene.

4. Referada comisiunilor despre succesul esamenului și anume:

a) *George Taflan*, *N. Ludu* și *S. Siche* asupra condicelor scolare.

b) *I. Ciungara*, *M. Flitter*, *G. Cantor* și *G. Cosma*, asupra studiului religiunei.

c) *N. Bica*, *I. Berescu*, *Tr. Pacală* și *Petru Boeriu* asupra stud. limbei materne.

d) *N. Pop*, *I. Comșa*, *I. Judele* și *L. Vasii* asupra matematiciei.

e) *L. Comșa*, *A. Opriș*, *C. Pică* și *G. Bucă* asupra limbei magiare.

f) *S. Stan*, *I. Stanciu*, *P. Nastea* și *D. Bărbat*, asupra geografiei.

g) *D. Chiujdea*, *I. Capătă*, *Bucur Pusderca* și *I. Stoica* asupra istoriei patriei.

h) *M. Mateiu*, *N. Roșca*, *B. Gălbinea* și *Lazar Sbărneciu* asupra sciințelor naturale.

i) *I. Baicoiu*, *N. Aron*, *I. Pop* și *I. Hașu* asupra desterităților tehnice propuse.

5. Raportul Casariului.

6. Propuneri, diverse.

Făgăraș, 12 Aprilie 1896.

Nicolau Aron,
președinte.

I. Berescu,
secretariu.

Cea din urmă tragere principală

Lotteriei de classă ungare

aprobată de stat.

Cel mai mare câștig este în cel mai favorabil cas:

Un milion coroane.

Tragerea se face:

dela 12 până în 28 Maiu 1896.

Câștiguri	Coróne	Coróne
1 premiu de	600.000	= 600.000
1 „	400.000	= 400.000
1 „	300.000	= 300.000
1 „	200.000	= 200.000
1 „	100.000	= 100.000
2 „	40.000	= 80.000
2 „	20.000	= 40.000
5 „	10.000	= 50.000
14 „	8000	= 80.000
30 „	6000	= 204.000
100 „	2000	= 200.000
200 „	1000	= 200.000
2650 „	200	= 530.000
22.000 „	150	= 3.300.000
25.007 „	Câștiguri și 1 premiu	6.284.000

Prețurile losurilor de cumpărat pentru cl. III:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
fl. 60.—	30.—	6.—	3.—

Pe lângă aceste prețuri originale ale losurilor sunt a se alătura la comandare pentru porto scrisorilor recomandate și pentru listele de tragere 25 er.

Losuri recomandă și trimite pe lângă espedarea mai nainte a prețului prin asignație postală sau rambursă

CARL HEINTZE,

Budapest, Servitenplatz 3.

Adresa telegrafică: **Lottoheintze, Budapest.**

— Losuri de câștiguri ori cât de mari, le achit prompt. —

Turnătoră de clopote și de metal a lui

Antoniou Novotny

in Timișoara — Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanția pe mai mulți ani, provădute cu adiutări de fer bătut, construite spre ale întorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se

recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

[10] 12—48

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.